

Kunstgras 3.0

Hoe verder wanneer stof rondom de SBR-discussie is neergedaald?

Hoe u het ook wendt of keert, de uitzending van televisieprogramma Zembla lijkt het imago van SBR-granulaat stevig beschadigd te hebben. Hoewel het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu zijn conclusies over de veiligheid van het materiaal nog bekend moet maken, lijkt het erop dat de combinatie 'kind' en 'kanker' het materiaal de das om gaat doen. Is dat juist? Wat nu en hoe nu verder?

Auteur: Guy Oldenkotte

Tien jaar nadat de vrees omtrent de veiligheid van SBR voor het (drink)water was weerlegd, stelde televisieprogramma Zembla onlangs de veiligheid van het materiaal wederom ter discussie. Ditmaal werd een mogelijk verband gelegd tussen het granulaat en een verhoogde kans op kanker. Aan dat idee heeft ook Fieldmanager de afgelopen jaren veel aandacht besteed, maar nooit zijn wij erin geslaagd informatie te bemachtigen die een dergelijke claim kon staven. Vol verwachting bekeek ik daarom de uitzending, die vooral herinneringen oproep aan de tijd dat ik werkte aan mijn afstudeerscriptie. Daarin onderzocht ik 'de wijze waarop

televisiemakers de perceptie van de kijker kunnen manipuleren'. Het is een journalistiek zwaktebod als programmamakers hun claim staven met een probleemveld uit 2010, waarvan ze melden dat de leverancier erkent dat het ging om een vervuilde lading granulaat uit Engeland. Wat erger is, is dat Nederland de grootste kunstgrasdichtheid ter wereld kent en dat zowel onze natuurgras- als kunstgrasindustrie wereldwijd de boventoon voert. Toch was het de programmamakers blijkbaar niet gelukt iemand in ons mondige land te vinden die wilde meegaan in de boodschap dat de veiligheid van onze kunstgrasvelden twijfelachtig is. Daarvoor

reisden ze af naar Engeland, een land waar natuurgras heilig is en de afkeer van kunstgras juist enorm groot is, na de rampzalige poging in de jaren 80 om een eerste versie van kunstgras voor voetbal te introduceren. Alsof de gekleurde uitspraken van de interviewpartners in Engeland nog niet voldoende waren, refereerde Zembla ook aan een bijeenkomst in Helsinki van afgelopen zomer. Toen, en in de maanden daarna, zou de industrie voor granulaat van vernalen autobanden zich hard hebben gemaakt om de introductie van de beoogde Europese richtlijnen omtrent de veiligheid van het materiaal te frustreren, zo werd gesuggereerd.

6 min. leestijd

ACTUEEL

bijna 15 jaar ervaring in SBR-granulaat en 2.000 kunstgrasvoetbalvelden ten spijt, niemand ooit de moeite heeft genomen om de invloed op de volksgezondheid daadwerkelijk over een lange periode te monitoren.

Ook bij Fieldmanager hebben we opnieuw de bestaande literatuur bekeken. Op onze website is een heus SBR-dossier aangemaakt, waarin de lezer niet minder dan 20 (internationale) studies kan lezen om zelf tot een oordeel te komen. Uit bijna alle studies wordt duidelijk dat de onderzoekers worstelen met de vraag of SBR al dan niet veilig is voor de volksgezondheid en het milieu, omdat het blijkbaar ontbreekt aan een duidelijk juridisch kader en wereldwijd erkende onderzoeksmethodes. Elke studie maakt melding van de aanwezigheid van paks en zware metalen in het granulaat. Toch stellen de auteurs uit onder meer Scandinavië, Italië, China, de Verenigde Staten en natuurlijk Nederland dat de gemeten waardes geen aanleiding tot zorgen geven en dat ze verwaarloosbaar zijn, of, afgezet tegen de regelgeving omtrent volksgezondheid en milieu, binnen de marges vallen. Ook wordt duidelijk dat de geografische afkomst van het granulaat veel invloed heeft op de kwaliteit van SBR. In slechts één onderzoek worden vraagtekens gezet bij de invloed van de temperatuur op de afgifte van paks. In de studie uit Italië wordt opgemerkt dat SBR-granulaat in 'gewone toestand' voldoet aan alle normen, maar dat het onder invloed van zomerse temperaturen op een kunstgrasveld aanzienlijk meer paks afscheidt. De gemeten waardes zouden daarbij hoger zijn dan

eigenlijk is toegestaan.

De studies die momenteel op onze website staan en die we nog doornemen, gaan terug tot het begin van deze eeuw. Navraag bij verschillende academische ziekenhuizen en onderzoeksinstituten die zich bezighouden met kanker, heeft me de afgelopen weken geleerd dat zij geen verbanden kunnen leggen tussen het grote aantal kunstgrasvoetbalvelden met SBR-granulaat in ons land en een eventuele toename van gerapporteerde kankergevallen. Hoewel de relatie niet specifiek door hen is onderzocht, zou er sinds 2000, het moment dat SBR zijn intrede deed in het kunstgras, geen opvallende toename van het aantal kankergevallen zijn waargenomen die aanleiding zou kunnen zijn voor het zetten van vraagtekens bij deze onverwachte groei.

Wat nu?

Ongeacht hoe de discussie omtrent de kwaliteit van het granulaat zich gaat ontwikkelen, het is uitgesloten dat granulaatloze kunstgrassystemen hun intrede op de markt zullen doen. De regels van de Fifa die de basis vormen voor de regels van de KNVB, staan niet toe dat kunstgrasvelden zonder granulaat worden gebruikt voor officiële competities.

Zowel de kunstgrasindustrie als voetbalminnend Nederland wacht dus met smart op de uitkomsten van de literatuurstudie van het RIVM. Omdat het zowel voor de voetballers als voor de industrie onmogelijk is om tot dat moment niets te doen, worden nu allerlei tijdelijke maatregelen getroffen.

De argeloze kijker zal het zijn ontgaan, maar u zou er goed aan doen om de uitzending nog eens te bekijken, om vervolgens de gesproken tekst naast de getoonde documenten te leggen. Wat Zembla zegt in de voice-over komt niet overeen met de getoonde notulen. Ook de wijze waarop Zembla het rapport van Industox introduceerde, roept de nodige vraagtekens op, al moet gezegd worden dat er terecht vragen rijzen bij de aanpak en de waarde die het RIVM destijds hechtte aan de uitkomst van dat rapport. Desondanks mag datzelfde RIVM, naar aanleiding van deze uitzending, opnieuw onderzoeken of SBR veilig is voor de volksgezondheid, om zo de nationale hysterie over het materiaal te bedaren.

Literatuurstudie als basis

Op verzoek van minister Schippers is het RIVM nu een literatuurstudie gestart. Het doel is om medio december in kaart te brengen of de claim gegrond is. Dat het RIVM anno 2016 moet afgaan op de literatuur is opmerkelijk. Het lijkt erop dat,

Zo zijn er verenigingen die voorlopig geen gebruik meer wensen te maken van hun kunstgrasveld met SBR-granulaat. Als zij niet over een ander kunstgrasveld beschikken waarin een alternatief granulaat is gebruikt, zal dit extreme belasting van het natuurgrasveld betekenen. Het is te hopen dat de winter mild zal zijn, want het is aannemelijk dat het natuurgrasveld de plotseling toegenomen belasting niet kan verdragen.

Volgens de veldenbouwers zal dit echter geen gevolgen hebben voor de garantie

Inmiddels hebben zich ook tientallen clubs gemeld bij de VACO. Namens de industrie heeft deze aangeboden de velden te laten bemonsteren, zodat de vereniging zwart op wit kan zien hoe 'veilig' het gebruikte SBR-granulaat is. Desondanks overwegen vele gemeenten om het granulaat uit hun bestaande velden te laten verwijderen, terwijl bij zo'n twintig projecten besloten is de aanleg van

een nieuw kunstgrasveld met SBR-granulaat voorlopig stil te leggen. Elders in deze editie leest u hoe de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek, samen met de KNVB, protocollen heeft opgesteld om deze verenigingen, en verenigingen die besluiten het SBR-granulaat in hun bestaande velden te laten vervangen, bij te staan. De protocollen zijn echter een tijdelijke maatregel, totdat het RIVM met een definitief besluit komt. Een andere optie is dat de in Zembla besproken Reach-norm van kracht wordt, al dan niet in gewijzigde vorm. In dat geval zullen de Europese richtlijnen aangeven aan welke milieu-eisen SBR-granulaat voortaan moet voldoen om definitief als 'veilig' te worden beschouwd.

Gevolgen veldkwaliteit?

De grote verliezers in deze hele commotie zullen vooral de clubs en gemeenten zijn. Zij worden binnenkort opgescheept met enorme kostenposten om tegemoet te komen aan het ongemak dat heerst onder de bevolking. Ongeacht wat het RIVM zal concluderen, valt te verwachten dat veel gemeenten en ouders niet langer bereid zijn om SBR-granulaat in hun velden te accepteren. Fieldmanagers en gemeenten die besloten meer waarde te hechten aan de uitspraak van het RIVM, zullen van goeden huize moeten komen om die keuze te kunnen verantwoorden. Daarvoor is de angst te groot. Wat hen rest, is de velden versneld te laten renoveren of te laten voorzien van een ander soort granulaat. Met EPDM, TPE, kokos of kurk is er keuze genoeg, maar het prijskaartje dat daaraan hangt is enorm. Het verwijderen van het SBR-granulaat en het aanbrengen van een ander

soort instrooimateriaal kost al gauw 60.000 tot 100.000 euro per veld. Volgens de veldenbouwers zal dit echter geen gevolgen hebben voor de garantie, maar of het de kwaliteit ten goede komt, valt nog maar te bezien. In mijn artikel 'Shake-up in kunstgrasland', elders in deze editie, leest u hoe de nieuwe Fifa-eisen alle sportveldenbouwers in ons land verplichten om hun kunstgrassystemen voor voetbal opnieuw voor te leggen voor goedkeuring. Inmiddels is duidelijk dat de kunstgrassystemen met SBR-granulaat opvallend goed uit de tests komen. Dergelijke systemen verslaan hun concurrenten die zijn ingevuld met alternatieve granulaten als het aankomt op duurzaamheid en sporttechnische kwaliteit. Zoals een ingewijde uit de industrie opmerkt: 'Als vaststaat dat het veilig is voor gezondheid en milieu, is SBR met voorsprong het beste instrooigranulaat dat beschikbaar is.' De overstap naar een alternatief zal dus behalve financiële consequenties ook gevolgen hebben voor de duurzaamheid en sporttechnische kwaliteit van voetbalvelden. Dat is geen prettige gedachte wanneer men weet dat medio 2018 de KNVB-gebruiksnorm actief wordt. Die norm stelt minimale eisen waaraan een veld moet voldoen. Lukt dat niet, dan wordt het veld uit de competitie genomen. Op de korte termijn zullen gemeenten er zeker in slagen om ook aan die eisen te voldoen, maar het blijft de vraag hoelang kunstgrassy-stemen zonder SBR meegaan zonder dat er veel onderhoud vereist is.

Ten slotte

Sinds 2010 mogen in Europa geen banden meer worden verhandeld waar paks in voorkomen. Die banden zouden de komende jaren de basis kunnen vormen van het SBR-granulaat dat op kunstgrasvoetbalvelden wordt aangebracht. Stel dat het RIVM geen aanleiding ziet om de toepassing van SBR ter discussie te stellen, en stel dat de voorgestelde regels vanuit Europa granulaat voor kunstgrasvoetbalvelden buiten beschouwing laten, zou dat dan kunnen leiden tot een revival van SBR-granulaat? We zullen het zien. Wel staat vast dat deze discussie nog vervolgd wordt.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6214